

Center RS za poklicno izobraževanje

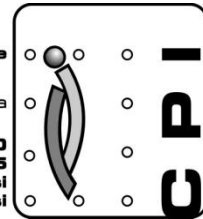
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5864 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cp.si

<http://www.cpi.si>

POROČILO O SPREMLJANJU IZVAJANJA IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV POKLICNEGA TEČAJA

Poročilo sta pripravila: Darko Mali in Teja Žagar

December 2010

KAZALO

1. UVOD	3
2. METODOLOGIJA	5
3. UGOTOVITVE	6
3.1. VPIS V IZOBRAŽEVALNE PROGRAME POKLICNEGA TEČAJA	6
3.1.1. <i>Vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja – podatki pridobljeni s strani Ministrstva za šolstvo in šport</i>	6
3.1.2. <i>Vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja – podatki pridobljeni z vprašalnikom</i>	9
3.2. UČNI USPEH	14
3.3. OCENA PREDMETNIKA	20
3.3.1. <i>Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Ekonomski tehnik</i>	20
3.3.2. <i>Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja</i>	22
3.3.3. <i>Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Elektrotehnik računalništva</i>	23
3.3.4. <i>Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Prometni tehnik</i>	24
3.3.5. <i>Priprava novih izobraževalnih programov poklicnega tečaja</i>	25
4. ZAKLJUČEK	27
5. LITERATURA IN VIRI	29

1. UVOD

Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja (2001) opredeljujejo poklicni tečaj kot obliko izobraževanja, ki je vzporedna rednemu srednjemu poklicnemu oziroma strokovnemu izobraževanju in traja največ eno leto. Osnovni namen poklicnega tečaja je, da omogoča absolventom gimnazij pridobiti prvi poklic na enaki ravni kot ustrezne srednje poklicne, tehniške in druge strokovne šole. V omenjenih Izhodiščih je navedeno še, da program lahko obiskuje vsak, ki je uspešno končal četrti letnik katerekoli gimnazije, saj ni bil zamišljen kot oblika prekvalifikacije po dokončani srednji poklicni ali strokovni šoli.

Nov Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (2006) je prinesel dve bistveni novosti. Določa, da se v poklicni tečaj lahko vključi, kdor je uspešno zaključil četrti letnik gimnazije ali zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe (26. člen), kar odpira možnosti prekvalifikacije. Poleg tega pa omogoča pripravo različno dolgih izobraževalnih programov poklicnega tečaja, to je od enega leta do leta in pol (14. člen).

Izobraževalni programi poklicnega tečaja se pripravijo na podlagi veljavnih izobraževalnih programov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja in sicer za poklicna področja ali poklice, ki terjajo obsežnejšo splošno izobrazbo in njeno višjo raven ter manjši obseg strokovnega znanja, katere mora sprejeti Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje. Programi poklicnega tečaja se izvajajo od šolskega leta 1998/99 in sicer:

- **Ekonomsko-komercialni tehnik,**
- **Farmaceutski tehnik,**
- **Gostinski tehnik,**
- **Turistični tehnik,**
- **Predšolska vzgoja in**
- **Tekstilni tehnik.**

V šolskem letu 2003/04 sta se pričela izvajati tudi

- **Elektrotehnik računalništva in**
- **Medijski tehnik.**

V šolskem letu 2004/05 so se pričeli izvajati tudi programi

- **Ekonomski tehnik** (kateri je nadomestil program Ekonomsko-komercialni tehnik),
- **Ekonomski tehnik (IS)** in
- **Prometni tehnik.**

V šolskem letu 2009/10 je program **Gastronomija in turizem** nadomestil dotedanja programa Gostinski tehnik in Turistični tehnik, prenovljen je bil tudi program Predšolska vzgoja. Ta dva programa sta do sedaj tudi edina, ki sta kreditno ovrednotena.

Glavne ugotovitve spremljave so razdeljene v tri dele. Prvi del se nanaša na zanimanje za poklicne tečaje oziroma vpis, kdo se vanje vpisuje in zakaj. V drugem delu so predstavljeni učni uspeh kandidatov v poklicnih tečajih v letniku in na poklicni maturi, primerjava uspeha kandidatov poklicnega tečaja na poklicni maturi z uspehom vseh srednješolcev, razlogi za uspeh, zadovoljstvo s šolskim delom kandidatov ter njihove bodoče namere po zaključku poklicnega tečaja. Zadnji, tretji, del pa vsebuje analizirano mnenje o ustreznosti predmetnika za posamezen izobraževalni program poklicnega tečaja ter predloge za pripravo novih izobraževalnih programov poklicnega tečaja.

2. METODOLOGIJA

Temeljno raziskovalno vprašanje je bilo, kako so poklicni tečaji zaživel v praksi ter kako so zasnovani. Za potrebe spremljave smo uporabili podatke Ministrstva za šolstvo in šport o številu razpisanih mest, prijavah na razpis in vpisu v programe, podatke Državnega izpitnega centra o uspehu na poklicni maturi ter pripravili vprašalnik za ravnatelje oziroma vodje izobraževanja odraslih vseh institucij (šol in ljudskih univerz), ki so v šolskem letu 2009/10 imele razpisana prosta mesta za izvajanje izobraževanja v obliki poklicnega tečaja. Vprašalnik je bil sestavljen iz štirih delov (izobraževalni programi, vpis, uspeh in ustreznost predmetnika) in skupno vseboval 14 vprašanj:

- 8 vprašanj odprtega tipa,
- 4 vprašanja kombiniranega tipa,
- 2 lestvici stališč.

V spremljavi smo uporabili deskriptivno in kavzalno – neeksperimentalno metodo pedagoškega raziskovanja. Z deskriptivno metodo opisujemo pojave, s kavzalno – neeksperimentalno metodo pa skušamo ugotoviti vzroke in posledice teh pojavov (Sagadin 1993, str. 12). Podatke smo statistično obdelali s pomočjo statističnega programskega paketa SPSS za Windows. Odgovore na odprta vprašanja smo združili v kategorije in jih na podlagi le teh vključili v interpretacijo.

Podatki vprašalnika so obdelani na nivoju deskriptivne in inferenčne statistike. Pri tem smo uporabili frekvenčno distribucijo (f , $f\%$) atributivnih spremenljivk.

3. UGOTOVITVE

Od 43 poslanih vprašalnikov je izpolnjen vprašalnik vrnilo 26 institucij, ki so v šolskem letu 2009/10 izvajale izobraževanje v obliki poklicnega tečaja in 2 instituciji, ki sta z izvajanjem začeli v šolskem letu 2010/11 (predstavnika sta odgovarjala samo na vprašanja, ki se nanašajo na poklicne tečaje na splošno). Okoli 10 institucij vprašalnika ni vrnilo, ker zaradi premajhnega števila prijav niso izvajali izobraževanja v obliki poklicnega tečaja.

Ugotovitve smo razdelili v tri dele in sicer vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja, uspeh v letniku in na poklicni maturi ter ustreznost predmetnika.

3.1. Vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja

3.1.1. Vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja – podatki pridobljeni s strani Ministrstva za šolstvo in šport

Tabela 1: Razpis programov poklicnega tečaja za izobraževanje dijakov in odraslih po posameznih šolskih letih¹

Program	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11	
	D	O	D	O	D	O	D	O	D	O	D	O
Ekonomski tehnik	320	339	246	349	288	506	356	525	390	706	390	736
Predšolska vzgoja	28	180	28	205	34	240	34	274	34	254	68	800
Turistični tehnik	28	40	28	40	34	70	102	55	/	/	/	/
Gostinski tehnik	/	40	/	40	34	55	136	70	/	/	/	/
Gastronomija in turizem	/	/	/	/	/	/	/	/	170	60	238	90
Elektrotehnik računalništva	232	102	130	77	136	136	136	111	136	91	136	59
Medijski tehnik	34	/	34	25	/	/	/	/	/	/	/	/
Prometni tehnik	34	/	/	/	/	/	/	/	/	75	/	/
Skupaj	676	701	466	736	526	1007	764	1035	730	1186	832	1685

Vir: Ministrstvo za šolstvo in šport – vpis v srednje šole, 2010.

¹ Legenda:

D – število prostih mest za dijake v razpisu za srednje šole.

O – število prostih mest v razpisu za izobraževanje odraslih.

Zgornja tabela prikazuje število razpisanih mest za posamezne programe poklicnega tečaja, kateri naj bi se v določenem letu izvajali. Število prostih vpisnih mest za odrasle narašča; od 701 v šolskem letu 2005/06 do 1685 v šolskem letu 2010/11. Občutno se je število prostih mest povečalo z letom 2007/08 (za 38% v primerjavi s predhodnim letom) in to praktično pri vseh programih. Če temu dodamo še izvajalce, ki se v razpis ne vključujejo, je možnosti vpisa za odrasle še veliko več. Število prostih vpisnih mest za dijake pa niha med 460 in 830. Občuten skok v številu razpisanih mest za dijake se je zgodil med šolskima letoma 2007/08 in 2008/09 in to za 45%. Pri tem je občutno povečano število razpisanih mest pri ekonomskem tehniku (za 24%) in še posebej pri gostinskem in turističnem tehniku (za 400% oziroma 300%). Z letom 2009/10 je program Gastronomija in turizem nadomestil programa Gastronomski tehnik in Turistični tehnik. Zadnjih šest let ni bilo razpisanih mest za izobraževalna programa poklicnega tečaja Farmaceutski tehnik in Tekstilni tehnik, zadnjih pet let pa tudi za program Prometni tehnik (z izjemo 75 mest za odrasle v letu 2009/10).

Tabela 2: Število prijav na razpis za srednje šole v programe poklicnega tečaja za izobraževanje dijakov po posameznih šolskih letih

Program	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Ekonomski tehnik	235	243	260	298	364	231
Predšolska vzgoja	44	34	44	60	73	43
Turistični tehnik	30	36	50	45	/	/
Gostinski tehnik	/	/	13	38	/	/
Gastronomija in turizem	/	/	/	/	127	58
Elektrotehnik računalništva	44	26	64	54	64	84
Medijski tehnik	7	11	/	/	/	/
Prometni tehnik	0	/	/	/	/	/
Skupaj	360	350	431	495	628	416

Vir: Ministrstvo za šolstvo in šport - vpis v srednje šole, 2010.

Tabela 2 prikazuje število prijav na razpis za srednje šole v programe poklicnega tečaja za izobraževanje dijakov po posameznih šolskih letih. Kot lahko razberemo, je največje zanimanje za program Ekonomski tehnik, v katerega se letno prijavi okoli 250 kandidatov z izjemo šolskega leta 2009/10, ko se je prijavi 364 kandidatov. Skupno letno število prijavljenih v poklicne tečaje za izobraževanje dijakov se giblje med 350 in 500, z izjemo šolskega leta 2009/10, ko se je prijavi 628 kandidatov, kar predstavlja 27% povečanje prijav glede na predhodno šolsko leto. Če pa pogledamo še malo nazaj, se je od šolskega leta 2006/07 do 2009/10 število prijavljenih kandidatov povečalo za 80%. V tem času se je

posebej povečalo zanimanje za programa Ekonomski tehnik (slabih 50% več prijav) in Predšolska vzgoja (za več kot 100% povečano število prijav). V času od 2007/08 do 2009/10 se je za okoli 100% tudi povečalo zanimanje za program Gastronomija in turizem (v 2007/08 in 2008/09 izvajan še kot dva programa).

Število prijav na razpis za izobraževanje odraslih ni vključeno, saj tega podatka nismo mogli pridobiti.

Tabela 3: Število vpisanih v programe poklicnega tečaja za izobraževanje dijakov po posameznih šolskih letih

Program	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Ekonomski tehnik	209	243	244	238	271	262
Predšolska vzgoja	32	32	30	33	33	33
Turistični tehnik	34	34	34	34	/	/
Gostinski tehnik	/	/	34	34	/	/
Gastronomija in turizem	/	/	/	/	68	68
Elektrotehnik računalništva	34	34	34	34	34	66
Medijski tehnik	7	0	/	/	/	/
Prometni tehnik	0	/	/	/	/	/
Skupaj	316	272	376	373	406	429

Vir: Ministrstvo za šolstvo in šport – centralne obdelave, 2005-2010.

Zgornja tabela prikazuje število vpisanih dijakov v poklicne tečaje. Kot je razvidno, je vpis največji v program Ekonomski tehnik (okoli 250 kandidatov), v ostale programe pa se vpisuje 1-2 oddelka² dijakov. V zadnjih šestih letih so se izvajali vsi izobraževalni programi poklicnega tečaja za katere so bila razpisana prosta mesta za izobraževanje dijakov, razen v šolskem letu 2005/06 se, zaradi premajhnega zanimanja, ni izvajal program Prometni tehnik in v šolskem letu 2006/07 program Medijski tehnik (za oba v naslednjih letih ni bilo več razpisanih prostih mest).

Rečemo lahko, da so programi poklicnega tečaja le deloma zaživel v praksi. Izvaja se 6 programov poklicnega tečaja, od tehniških samo Elektrotehnik računalništva. Tudi ne poznamo programa poklicnega tečaja, ki ne bi bil vzporednica programom srednjega strokovnega izobraževanja.

Število prostih razpisanih mest za dijake in odrasle se iz leta v leto povečuje, ravno tako tudi število prijavljenih kandidatov, predvsem za programa Ekonomski tehnik in Predšolska

² V enem oddelku je od 30-34 dijakov.

vzgoja. Število prostih vpisnih mest za dijake niha med 460 in 830. Občuten skok v številu razpisanih mest za dijake se je zgodil med šolskima letoma 2007/08 in 2008/09 (po uveljavitvi novega Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju) in to za 45%. Skupno letno število prijavljenih v poklicne tečaje za izobraževanje dijakov se giblje med 350 in 500, z izjemo šolskega leta 2009/10, ko se je prijaviło 628 kandidatov, kar predstavlja 27% povečanje prijav glede na predhodno šolsko leto. Število vpisanih dijakov pa ostaja v vse programe skozi leta približno enako (1-2 oddelka), z izjemo programa Ekonomski tehnik, kamor se je v zadnjih dveh letih vpisalo okoli 30% več dijakov v primerjavi s šolskim letom 2005/06.

Število prostih vpisnih mest za odrasle narašča; od 701 v šolskem letu 2005/06 do 1685 v šolskem letu 2010/11. Občutno se je število prostih mest pri vseh programih povečalo z letom 2007/08 (za 38% v primerjavi s predhodnim letom). Če temu dodamo še izvajalce, ki se v razpis ne vključujejo, je možnosti vpisa za odrasle še veliko več. Števila prijav na razpis za izobraževanje odraslih in podatka o vpisu za izobraževanje odraslih v analizo nismo vključili, saj tega podatka nismo mogli pridobiti.

3.1.2. Vpis v izobraževalne programe poklicnega tečaja – podatki pridobljeni z vprašalnikom

Tabela 4: Programi, katere izvajajo v obliki poklicnega tečaja anketirane institucije

Program	f	f%
Ekonomski tehnik	14	53,8
Predšolska vzgoja	12	46,2
Elektrotehnik računalništva	2	7,7
Prometni tehnik	1	3,8

V šolskem letu 2009/10 je 14 anketiranih institucij izvajalo v obliki poklicnega tečaja program Ekonomski tehnik, 12 institucij program Predšolska vzgoja, dve instituciji program Elektrotehnik računalništva in ena program Prometni tehnik. Tri institucije so hkrati izvajale dva izobraževalna programa.

Tabela 5: Število vpisanih v programe poklicnega tečaja za izobraževanje dijakov in odraslih po posameznih šolskih letih

Program	2007/08		2008/09		2009/10		2010/11	
	D	O	D	O	D	O	D	O
Ekonomski tehnik	200	120	201	170	230	212	225	105
Predšolska vzgoja	30	200	33	283	33	620	33	627
Elektrotehnik računalništva	34	10	34	12	34	8	34	3
Prometni tehnik	/	/	/	/	/	2	/	/
Skupaj	264	330	268	465	297	842	292	735
Skupaj vsi	594		733		1139		1027	

V vprašalniku smo vodje izobraževanja vprašali o številu vpisanih, saj podatkov za vpis v izobraževanje odraslih sami nismo mogli pridobiti. Njihovi odgovori so prikazani v zgornji tabeli. Iz nje lahko razberemo, da je stalno relativno veliko (okoli 200) vpisanih dijakov v programu Ekonomski tehnik skozi vsa zadnja štiri leta. Največ vpisanih v izobraževanju odraslih je v programu Predšolska vzgoja, ki je v štirih letih zraslo od 200 do 600 kandidatov. V šolskem letu 2009/10 je bilo za izobraževanje odraslih v programu Prometni tehnik razpisanih 75 mest, vpisala pa sta se le 2 kandidata. Število razpisanih mest za izobraževanje odraslih v programu Elektrotehnik računalništva se skozi leta giblje okoli 100, vpisanih kandidatov pa je okoli 10 ali manj. Pridobljeni podatki pokažejo, da pri vpisu prednjačita programa Ekonomski tehnik in Predšolska vzgoja, še posebej se je (verjetno zaradi spremenjene področne zakonodaje) povečal vpis v program Predšolska vzgoja.

Tabela 6: Predhodna izobrazba vpisanih kandidatov v poklicne tečaje v šolskem letu 2009/10

Stopnja izobrazbe	f	f%
Četrti letnik gimnazije	344	33,8
Četrti letnik srednje strokovne šole (SSI)	70	6,9
Drugi letnik poklicno-tehniškega izobraževanja (PTI)	17	1,7
Poklicna matura (SSI program)	263	25,8
Poklicna matura (PTI program)	123	12,1
Splošna matura	177	17,4
Drugo	24	2,4
Skupaj	1018	100,0

Zanimalo nas je tudi katero dokončano predhodno izobraževanje so imeli kandidati, vpisani v šolskem letu 2009/10 (Tabela 6). V tem letu je skupno bilo vpisanih 1139 kandidatov (podatek pridobljen z vprašalnikom), podatke o predhodni izobrazbi smo dobili za 1018 kandidatov. Na vprašanje ni odgovorila ena institucija, iz druge pa so sporočili samo podatke

o predhodni izobrazbi dijakov in ne odraslih. Največ kandidatov (33,8%) je imelo dokončan četrti letnik gimnazije, 25,8% je imelo narejeno poklicno maturo (SSI program) in 17,4% kandidatov je imelo narejeno splošno maturo. Okoli 10% kandidatov se je vpisalo s poklicno maturo (PTI program) in z dokončanim četrtem letnikom srednjega strokovnega izobraževanja, okoli 1,6% kandidatov pa z dokončanim drugim letnikom poklicno-tehniškega izobraževanja. Druge dokončane izobrazbe, katere so imeli vpisani kandidati, so zaključni izpit (16 kandidatov), dokončana zasebna šola za gospodarske poklice (1 kandidat), univerzitetna (5 kandidatov) in visokošolska izobrazba (2 kandidata). Iz podatkov sledi, da se je v tem letu vpisalo okoli 50% takih, ki so opravili splošno ali poklicno maturo. Tudi delež tistih, ki so se vpisali z zaključenim četrtem letnikom gimnazije oziroma končano splošno maturo je okoli 50%, pri drugi polovici gre za prekvalifikacije.

Tabela 7: Starost vpisanih kandidatov v poklicne tečaje v šolskem letu 2009/10

Starost kandidatov	f	f%
do 20 let	260	24,6
od 21 do 25 let	404	38,1
od 26 do 30 let	213	20,1
31 let in več	182	17,2
Skupaj	1059	100,0

Kandidati, vpisani v šolskem letu 2009/10 so bili večinoma (38,1%) stari od 21 do 25 let. 24,6% kandidatov je bilo starih do 20 let, 20,1% je bilo starih od 26 do 30 let, 17,2% kandidatov pa je imelo 31 let ali več. Kandidatov starih do 25 let je tako več kot 62%, kar lahko pomeni, da poklicni tečaj za večino kandidatov pomeni določeno podaljšanje šolanja s ciljem doseganja ustrezne kvalifikacije ali pa izpolnjevanja pogojev za nadaljevanje šolanja. Lahko sklepamo, da se tudi v programe, ki se izvajajo za odrasle, večinoma vpisujejo mlajši odrasli.

Tabela 8: Starost prijavljenih kandidatov na poklicni maturi v letu 2010, ki so opravili poklicni tečaj

Starost kandidatov na PM	f	f%
do 20 let	113	13,5
od 21 do 23 let	203	24,3
od 24 do 28 let	176	21,1
od 29 do 33 let	161	19,3
34 let in več	182	21,8
Skupaj	835	100,0

Vir: Vmesno maturitetno poročilo o poklicni maturi 2010.

Zgornja tabela prikazuje podatke o starosti kandidatov na poklicni maturi (spomladanski in jesenski rok skupaj) v letu 2010. Vidimo, da je največje število prijavljenih starih med 21 in 28 let (45,4%), okoli 20% je starih od 29 do 33 let in ravno tako 20% je starih nad 34 let. Le 13,5% prijavljenih kandidatov na poklicno maturo je starih do 20 let.

Tabela 9: Spol vpisanih kandidatov v poklicne tečaje v šolskem letu 2009/10

Spol kandidatov	f	f%
Moški	187	17,6
Ženski	876	82,4
Skupaj	1063	100,0

Iz podatkov lahko vidimo (Tabela 9), da se v poklicne tečaje vpisujejo večinoma ženske, kjer je njihov delež v šolskem letu 2009/10 znašal kar 82,4%.

Tabela 10: Razlogi kandidatov za vpis v poklicne tečaje

Razlogi za vpis	Ni prisotno	Redko	Pogosto	Naj-pogosteje	Skupaj
	f	f	f	f	f
Želijo dokončati srednješolsko izobraževanje	4	5	6	10	25
Želijo si pridobiti drugo izobrazbo (prekvalifikacija)	2	6	9	10	26
Želijo si izboljšati uspeh na maturi (da bi se lahko vpisali na zeleno smer)	6	12	7	1	26
Želijo zadržati status dijaka	5	10	7	4	26

Vodje izobraževanja smo vprašali tudi, kateri so po njihovem mnenju razlogi kandidatov za vpis (Tabela 10). Menijo, da se kandidati najpogosteje odločajo za vpis v poklicne tečaje, ker si želijo pridobiti drugo izobrazbo oziroma prekvalifikacijo (10 najpogosteje in 9 pogosto) in ker želijo dokončati srednješolsko izobraževanje (10 najpogosteje in 6 pogosto). Redkeje pa se kandidati vpisujejo, ker si želijo izboljšati uspeh na maturi (12 redko in 6 nikoli) ali pa zadržati status dijaka (10 redko in 5 nikoli), kar potrjuje tudi izračun aritmetičnih sredin (Tabela 11). En vodja je pod drugo napisal, da je najpogostejši razlog tudi zaposlitev na drugem področju, ki jih veseli.

Tabela 11: Razlogi kandidatov za vpis v poklicne tečaje (aritmetične sredine)

Razlogi za vpis	M ³
Želijo si pridobiti drugo izobrazbo (prekvalifikacija)	3,12
Želijo dokončati srednješolsko izobraževanje	2,88
Želijo zadržati status dijaka	2,38
Želijo si izboljšati uspeh na maturi (da bi se lahko vpisali na zeleno smer)	2,12

Sledeče nas je zanimalo ali se po njihovem mnenju razlogi za vpis v zadnjih dveh letih razlikujejo od razlogov zaradi katerih so se kandidati vpisovali pred leti in zakaj. To nas je zanimalo, ker se je spremenil zakonodajni okvir in se je število kandidatov povečalo. 15 vodij je podalo nikalen odgovor in sicer:

- *Ne* (11 vodij izobraževanja).
- *Ne, hočejo dokončati šolanje in pridobiti poklic.*
- *Ne, samo število udeležencev niha.*
- *Ne, ker se tudi sam program ni spremenil.*
- *Ne. Glavni razlog je še vedno neuspeh na splošni maturi in ker želijo zaključiti srednješolsko izobraževanje, se vpišejo na poklicni tečaj, da pridobijo izobrazbo.*

Dve vodji sta dejali, da so se razlogi spremenili:

- *Da. Izboljšati uspeh na maturi, da bi se vpisali na zeleno smer poklicne stroke.*
- *Da. Pred leti je bil najpogostejši razlog za vpis pridobiti drugo izobrazbo, sedaj pa kandidati želijo dokončati SI oziroma si pridobiti poklic.*

Šest vodij svojega mnenja ni opredelilo:

- *Nimamo mnenja, saj smo poklicni tečaj prvič izvajali v šolskem letu 2009/10 (5 vodij izobraževanja).*
- *Poklicni tečaj izvajamo »še« tri šolska leta. Zelo težko primerjam razloge za vpis pred leti in »danes«, se pa med vpisanimi večja interes za zaključek programa.*

Tri vodje pa so dejali:

- *V tem šolskem letu je bila zelo uspešna generacija.*
- *Podatki ZRSZ kažejo, da je Vzgojitelj predšolskih otrok deficiten poklic.*
- *Zaposljivost, možnost študija, niso izpolnjevali vpisnih pogojev za srednjo šolo.*

³ Aritmetična sredina je izračunana na podlagi ocen vodij izobraževanja od 1 do 4, pri čemer pomeni 1 – nikoli/ni prisotno, 2 – redko, 3 – pogosto in 4 – najpogosteje.

3.2. Učni uspeh

Tabela 12: Učni uspeh kandidatov vpisanih v šolskem letu 2009/10 v letniku

Učni uspeh	Dijaki		Odrasli		Skupaj	
	f	f%	f	f%	f	f%
Odličen	7	2,7	207	32,8	214	24,0
Prav dober	30	11,5	198	31,4	228	25,5
Dober	51	19,5	113	17,9	164	18,4
Zadosten	10	3,8	15	2,4	25	2,8
Nezadosten	61	23,3	12	1,9	73	8,2
Neocenjeni/niso obiskovali pouka	103	39,3	86	13,6	189	21,2
Skupaj	262	100,0	631	100,0	893	100,0

Na vprašanje o učnem uspehu kandidatov v šolskem letu 2009/10 v letniku je odgovorilo 24 anketiranih vodij izobraževanja in sicer za 893 vpisanih kandidatov (Tabela 12). Skupno je okoli 50% kandidatov letnik zaključilo z odličnim (24,0%) ali prav dobrim (25,5%) uspehom, okoli 20% je bilo dobrih in ravno tako okoli 20% je bilo neocenjenih ali pa niso obiskovali pouka. Če pogledamo učni uspeh po skupinah dijaki in odrasli, pa vidimo, da obstajajo razlike. Čez 60% odraslih je letnik zaključilo z odličnim (32,8%) ali prav dobrim (31,4%) uspehom, 18% je bilo dobrih in le 13,6% neocenjenih. Pri dijakih je stanje ravno obratno (Slika 1). Kar 39,3% dijakov je bilo neocenjenih in 23,3% nezadostnih. Največ tistih, ki so bili uspešni, je 19,5% in sicer z dobrim uspehom. Vidimo, da odrasli resneje pristopijo k izobraževanju v obliki poklicnega tečaja. Kar dobrih 62% vpisanih dijakov je v programu neuspešnih oz. so neocenjeni (pouka ne obiskujejo). V eni instituciji kar 34 od 37 vpisanih kandidatov ni obiskovalo pouka oz. so neocenjeni. V drugi je takih 45, vendar je vodja izobraževanja dopisal, da bodo izobraževanje končali vsi, vendar potrebujejo več časa, kot eno leto.

Slika 1: Učni uspeh kandidatov vpisanih v šolskem letu 2009/10 v letniku (v%)

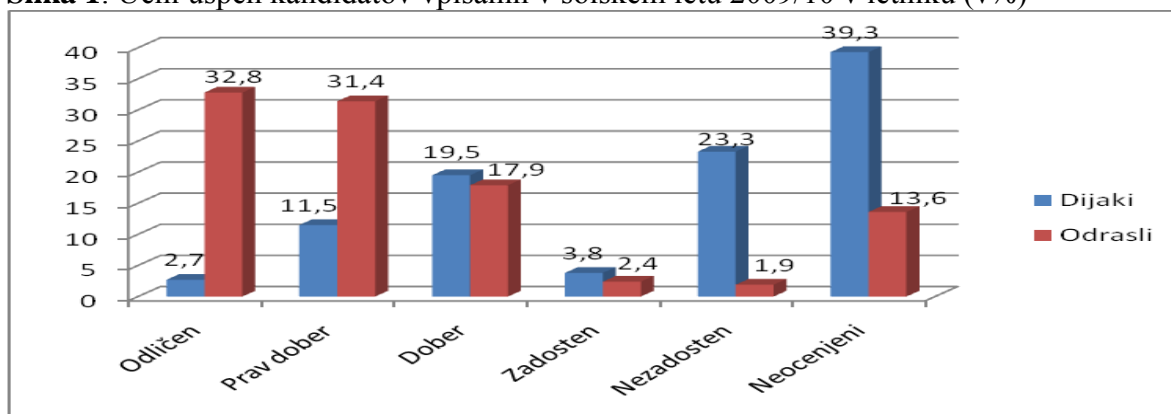

Tabela 13: Splošni uspeh kandidatov poklicnega tečaja na poklicni maturi v vseh izpitnih rokih skupaj glede na posamezno šolsko leto

Splošni uspeh	2006		2007		2008		2009		2010	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Uspešni	140	97,9	190	96,4	267	96,0	383	96,5	667	97,5
Neuspešni	3	2,1	7	3,6	11	4,0	14	3,5	17	2,5
Skupaj	143	100,0	197	100,0	245	100,0	397	100,0	684	100,0

Vir: Letna poročila za poklicno maturo 2006-2010.

Tabela 14: Splošni uspeh kandidatov vseh programov na poklicni maturi v vseh izpitnih rokih skupaj glede na posamezno šolsko leto

Splošni uspeh	2006		2007		2008		2009		2010	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Uspešni	10 545	85,1	9 601	85,1	9 308	85,9	9 243	86,6	8 443	86,3
Neuspešni	1 849	14,9	1 680	14,9	1 526	14,1	1 432	13,4	1 345	13,7
Skupaj	12 394	100,0	11 281	100,0	10 169	100,0	10 675	100,0	9 788	100,0

Vir: Letna poročila za poklicno maturo 2006-2010.

V Tabeli 13 so prikazani podatki o uspešnosti na poklicni maturi kandidatov poklicnega tečaja in v Tabeli 14 podatki o vseh, ki so se poklicne mature udeležili. Vidimo, da je zadnjih 5 let delež uspešnih kandidatov, ki so obiskovali poklicni tečaj okoli 96%, delež vseh uspešnih na poklicni maturi pa se giblje okoli 85%. Spodnja slika v obliki grafa prikazuje omenjene podatke o uspešnosti na poklicni maturi.

Slika 2: Uspešnost na poklicni maturi kandidatov poklicnega tečaja in vseh, ki so jo opravljali od leta 2006 do 2010 za vse roke skupaj (v %)

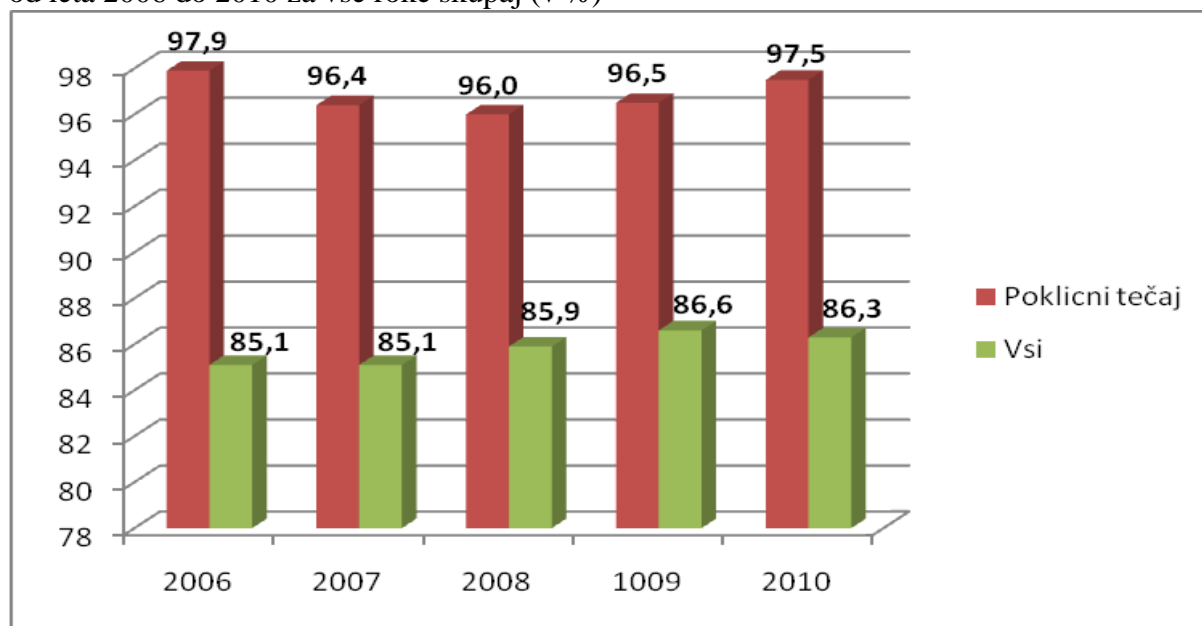

Tabela 15: Uspešnost na poklicni maturi leta 2010 po programih

Izobraževalni program	SSI		PTI		PT	
	f	f%	f	f%	f	f%
Ekonomski tehnik	1481	85,8	887	80,8	91	90,1
Predšolska vzgoja	590	95,3	/	/	576	98,8
Turistični tehnik	404	90,1	/	/	3	100,0
Elektrotehnik računalništva	544	89,5	/	/	14	92,9
Skupaj VSI	6750	87,7	2354	79,0	684	97,5

Vir: Vmesno maturitetno poročilo o poklicni maturi 2010.

Zgornja tabela prikazuje uspešnost kandidatov na poklicni maturi v letu 2010 po izobraževalnih programih in načinu šolanja (SSI, PTI in poklicni tečaj). Vidimo, da je odstotek uspešnih kandidatov pri vseh programih najvišji pri kandidatih poklicnega tečaja in sicer za program Ekonomski tehnik višji za okoli 5% od kandidatov iz SSI programa in za 10% od kandidatov vključenih v PTI program. Okoli 3% kandidatov poklicnega tečaja Predšolska vzgoja (98,8%) je bolj uspešnih na poklicni maturi kot dijaki vključeni v SSI program (95,3%), okoli 10% je boljših v programu Turistični tehnik in okoli 3% v programu Elektrotehnik računalništva.

Na splošno so kandidati poklicnega tečaja na poklicni maturi uspešnejši za 10 (v odnosu do kandidatov programov srednjega strokovnega izobraževanja) oziroma 18 (v odnosu do kandidatov programa poklicno-tehniškega izobraževanja) odstotnih točk. Skupno pa je bilo uspešnih kandidatov poklicnega tečaja na poklicni maturi 97,5%, dijakov, vključenih v SSI program 87,7% in 79,0% uspešnih v programu PTI.

Tabela 16: Razlogi za boljši uspeh kandidatov poklicnega tečaja na poklicni maturi

Razlogi	f	f%
Imajo boljše delovne/učne navade	6	23,1
Imajo boljše domače razmere	1	3,8
Imajo boljše predhodno znanje	12	46,2
Imajo več splošnega znanja	12	46,2
Imajo večjo motivacijo	20	76,9
So bolj zreli	14	53,8

Razloge za boljšo uspešnost kandidatov poklicnega tečaja smo iskali pri vodjih izobraževanja. Po njihovem mnenju (20 vodij) je najpogostejši razlogi večja motivacija za delo in učenje, so bolj zreli (14 vodij), oziroma imajo več splošnega znanja in boljše predhodno znanje (12 vodij). Šest vodij pravi, da je razlog v boljših delovnih oziroma učnih navadah, en vodja pa

pravi, da imajo kandidati poklicnega tečaja boljše domače razmere. Štiri vodje so pod možnost »drugo« dopisali še naslednje razloge:

- *Opravljajo samo strokovne predmete, za poklicno maturo znanje obnovijo na predavanjih oz. pripravah nanjo.*
- *Uveljavljajo priznavanje 1. in 3. izpitne enote na poklicni maturi.*
- *Imajo koncentracijo strokovnih znanj v enem letu.*
- *Gimnazijci si okrepijo samopodobo, dobijo bolj realne izkušnje o svojih sposobnostih. Metode dela so prilagojene, upoštevajo malo večjo zrelost.*

Tabela 17: Zadovoljstvo anketirancev s šolskim delom kandidatov na poklicnih tečajih

Zadovoljstvo z delom	f	f%
Zelo zadovoljen	8	33,3
Zadovoljen	12	50,0
Malo zadovoljen	3	12,5
Nezadovoljen	1	4,2
Skupaj	24	100,0

Vodje izobraževanja smo tudi vprašali kako so zadovoljni s šolskim delom kandidatov. Največ (12) vodij je zadovoljnih, 8 jih je zelo zadovoljnih, trije so malo zadovoljni in en vodja je s šolskim delom kandidatom nezadovoljen. Aritmetična sredina⁴ njihovega zadovoljstva je $M=3,13$.

Vodje smo tudi prosili naj svojo stopnjo zadovoljstva še obrazložijo. Sedem od 8 vodij, ki so z delom kandidatov **zelo zadovoljni** je dejalo:

- *Dijaki, ki so bili na poklicnem tečaju uspešni, so tudi vsi uspešno opravili poklicno maturo v prvem roku.*
- *Imajo učne navade iz 4. letnika šolanja in jim to izobraževanje ne dela težav, so motivirani z željo, da uspešno zaključijo poklicni tečaj za nadaljnji študij.*
- *S kandidati, ki so redno obiskovali smo bili zelo zadovoljni. Primerjava s preteklimi leti ni možna.*
- *So zelo zainteresirani za izobraževanje, imajo cilj, so delavni in uspešni.*
- *Velika motivacija.*
- *Visok odstotek je uspešno končal oz. opravil poklicno maturo.*
- *Vsi kandidati so bili uspešni. Končali so srednješolsko izobraževanje in uspešno opravili poklicno maturo.*

⁴ Aritmetično sredino zadovoljstva smo izračunali na podlagi ocen, pri čemer pomeni 1 – nezadovoljen, 2 – malo zadovoljen, 3 – zadovoljen in 4 – zelo zadovoljen.

Devet od 12 vodij, ki so s šolskim delom kandidatov **zadovoljni** so svoje mnenje obrazložili tako:

- *Kandidati se zavedajo, da morajo dokončati srednjo šolo, zato sem zadovoljna z njihovim šolskim delom.*
- *Program izvajamo šele 2 leti.*
- *So bolj motivirani.*
- *Srednje dobre učne navade, dokaj dobro poznavanje vsebin.*
- *Tisti, ki ostanejo, zelo solidno delajo, predvsem tisti, ki imajo gimnazijsko izobrazbo.*
- *Ugotavljamo, da se vedno bolj trudijo pri svojem delu, kjer si želijo zaposlitev.*
- *Uspeh dijakov ostaja enak že vrsto let.*
- *V celoti nisem zadovoljna, ker so bili včasih dijaki bolj dovzetni, sposobni, imeli so bolj pozitiven odnos do izobraževanja.*
- *V primerjavi z ostalimi SSI in PTI programi.*

Trije, ki so z delom kandidatov **malo zadovoljni** pravijo:

- *Na vložijo zadosti svojega dela in truda.*
- *Razlik skorajda ni, malenkostno se je dvignil uspeh kandidatov. Malo smo zadovoljni zato, ker menimo, da bi lahko več kandidatov zaključilo to izobraževanje.*
- *Zelo malo vpisanih zaključilo izobraževanje.*

En vodja, ki je nezadovoljen s šolskim delom kandidatov, ni podal obrazložitve. Dve vodji številčne ocene nista podali, eden izmed njiju pa je podal sledečo obrazložitev:

- *Podatke imamo samo od generacije 09/10 tako, da primerjav ne morem napraviti.*

Tabela 18: Bodoče namere kandidatov

Namera	1	2	3	4	5	6	Skupaj
	Nihče	Nekateri (do 10%)	Manjši del (10-40%)	Polovica (40-60%)	Večji del (60-90%)	Vsi (nad 90%)	
	f	f	f	f	f	f	f
Želijo se zaposliti	1	6	4	5	7	3	26
Želijo nadaljevati šolanje na visoki šoli	1	4	7	3	12	1	27
Želijo opraviti splošno maturo in nadaljevati šolanje	7	10	5	3	/	1	26

Sledeče smo vodje izobraževanja vprašali kakšne so po njihovem mnenju bodoče namere (po zaključku poklicnega tečaja) vpisanih kandidatov. 12 vodij pravi, da večji del kandidatov želi nadaljevati šolanje na visoki šoli. Sedem vodij meni, da se želi večji del kandidatov zaposliti, 6 jih meni, da se le nekateri želijo zaposliti. 17 vodij meni, da nihče (7 vodij) ali nekateri (10 vodij) želijo po poklicnem tečaju opraviti še splošno maturo in potem nadaljevati s šolanjem. Pod druge namere sta dve vodji dopisali:

- *Potrebujemo tako izobrazbo za delovno mesto, ki ga že zasedajo (ocena 6).*
- *Povečati zaposlitvene možnosti (ocena 5).*

Tabela 19: Bodoče namere kandidatov – aritmetične sredine

Namera	M
Želijo nadaljevati šolanje na visoki šoli	4,00
Želijo se zaposliti	3,77
Želijo opraviti splošno maturo in potem nadaljevati šolanje	2,31

Izračun aritmetičnih sredin ocen vodij glede bodočih namer kandidatov je prikazan v Tabeli 19. Razumemo ga lahko tako, da okoli 50% kandidatov namerava po zaključku poklicnega tečaja nadaljevati šolanje na visoki šoli, okoli 40% se namerava zaposliti, preostali del (okoli 10%) kandidatov pa želi opraviti še splošno maturo in potem nadaljevati šolanje.

3.3. Ocena predmetnika

Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov poklicnega tečaja (1997) opredeljujejo splošno načelo, da morajo predmetniki in katalogi znanja temeljiti na predznanju gimnazijcev ter da pri splošnih predmetih in strokovnih modulih ne prihaja do ponavljanja gimnazijskih vsebin. Iz tega načela sledi, da predmetnik poklicnega tečaja obsega samo strokovne module in praktični del izobraževanja. Nas je pa zanimalo, kako dobro je predmetnik posameznega izobraževalnega programa poklicnega tečaja postavljen in če kandidatu omogoča dober vstop na trg dela oziroma če je kandidat na trgu dela dovolj kompetenten.

3.3.1. Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Ekonomski tehnik

Predmetnik izobraževalnega programa poklicnega tečaja Ekonomski tehnik je ocenjevalo 11 vodij izobraževanja. V spodnjih dveh tabelah so prikazane njihove ocene oziroma stopnje strinjanja in izračun aritmetičnih sredin ocen.

Tabela 20: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Ekonomski tehnik

Mnenje o predmetniku kot celoti	1	2	3	4	Skupaj
	Se ne strinjam	Deloma se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	
	f	f	f	f	f
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	/	/	6	5	11
Predmetnik je preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe.	6	5	/	/	11
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	2	6	2	1	11
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj (informatika, moderne tehnologije).	5	5	1	/	11
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	/	2	4	5	11
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	/	2	5	4	11
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	/	3	5	3	11
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	1	8	2	/	11
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	3	5	2	1	11
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	4	4	3	/	11

Tabela 21: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Ekonomski tehnik – aritmetične sredine

Mnenje o predmetniku kot celoti	M
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	3,45
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	3,27
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	3,18
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	3,00
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	2,18
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	2,09
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	2,09
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	1,91
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj (informatika, moderne tehnologije).	1,64
Predmetnik je preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe.	1,45

Vodje se v največji meri strinjajo, da predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica ($M=3,45$), da sta nabor in obseg strokovnih modulov ustrezna ($M=3,27$) in da sta ustrezna obsega praktičnega pouka ($M=3,18$) in praktičnega usposabljanja z delom ($M=3,00$). Vodje se deloma strinjajo, da so v predmetniku premalo upoštevani razvojni trendi in vizije ($M=2,18$), da bi v predmetniku lahko bilo več znanja o podjetništvu in ekologiji ($M=2,09$) ter znanja s področja varovanja zdravja in varnosti pri delu ($M=1,91$). Najmanj se vodje strinjajo, da bi bil predmetnik preveč naravnana na trenutne potrebe poklica ($M=1,45$) in da bi bil v predmetniku premajhen poudarek na znanjih, ki terjajo moderni razvoj ($M=1,64$).

Če pogledamo ocene vodij kot celoto, lahko rečemo, da je predmetnik izobraževalnega programa Ekonomski tehnik poklicnega tečaja dobro postavljen.

3.3.2. Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja

Predmetnik izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja je ocenjevalo 13 vodij izobraževanja. V Tabeli 22 so prikazane njihove ocene oziroma stopnja strinjanja pri posamezni trditvi, v Tabeli 23 pa aritmetične sredine njihovih ocen.

Tabela 22: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja

Mnenje o predmetniku kot celoti	1	2	3	4	Skupaj
	Se ne strinjam	Deloma se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	
	f	f	f	f	f
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	/	4	5	4	13
Predmetnik je preveč naravn na trenutne poklicne potrebe.	6	1	6	/	13
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	5	6	2	/	13
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj (informatika, moderne tehnologije).	2	8	3	/	13
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	/	3	7	3	13
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	/	2	8	2	12
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	/	2	8	3	13
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	4	7	1	/	12
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	4	8	1	/	13
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	6	5	2	/	13

Tabela 23: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja – aritmetične sredine

Mnenje o predmetniku kot celoti	M
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	3,08
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	3,00
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	3,00
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	3,00
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj (informatika, moderne tehnologije).	2,08
Predmetnik je preveč naravn na trenutne poklicne potrebe.	2,00
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	1,77
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	1,77
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	1,75
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	1,69

Ravno tako kot vodje izobraževanja za program Ekonomski tehnik, se tudi vodje programa Predšolska vzgoja v največji meri strinjajo, da sta obsega praktičnega usposabljanja z delom ($M=3,08$) in praktičnega pouka ($M=3,00$) ustrezna, da predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica in da sta nabor in obseg strokovnih modulov ustrezna ($M=3,00$). Deloma ($M=2,00$) se vodje strinjajo, da je predmetnik preveč naravnana na trenutne potrebe poklica in da je v njem premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj ($M=2,08$). Najmanj pa se vodje strinjajo, da bi predmetnik lahko vseboval več znanja o ekologiji ($M=1,77$), podjetništvu ($M=1,75$), varovanju zdravja in varnosti pri delu ($M=1,69$) ter, da bi se premalo upoštevali razvojni trendi in vizije ($M=1,77$).

Iz podanih ocen vodij izobraževanja lahko vidimo, da je tudi predmetnik izobraževalnega programa poklicnega tečaja Predšolska vzgoja dobro postavljen.

3.3.3. Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Elektrotehnik računalništva

Predmetnik izobraževalnega programa poklicnega tečaja Elektrotehnik računalništva so ocenjevali 3 vodje izobraževanja (vsi izvajalci). V spodnji tabeli so prikazane njihove ocene.

Tabela 24: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Elektrotehnik računalništva

Mnenje o predmetniku kot celoti	1	2	3	4	Skupaj
	Se ne strinjam	Deloma se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam	
	f	f	f	f	f
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	/	1	2	/	3
Predmetnik je preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe.	1	2	/	/	3
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	/	3	/	/	3
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj.	2	/	1	/	3
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	1	/	2	/	3
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	/	/	3	/	3
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	/	/	3	/	3
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	/	3	/	/	3
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	2	1	/	/	3
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	/	3	/	/	3

Tabela 25: Mnenje anketirancev o predmetniku izobraževalnega programa poklicnega tečaja Elektrotehnik računalništva – aritmetične sredine

Mnenje o predmetniku kot celoti	M
Obseg praktičnega usposabljanja z delom je ustrezen.	3,00
Obseg praktičnega pouka je ustrezen.	3,00
Predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica.	2,67
Nabor in obseg strokovnih modulov je ustrezen.	2,33
Več naj bi bilo znanja o podjetništvu.	2,00
Več naj bi bilo znanja iz varovanja zdravja in varnosti pri delu.	2,00
Premalo se upoštevajo razvojni trendi in vizije.	2,00
Predmetnik je preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe.	1,67
V predmetniku je premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj.	1,67
Več naj bi bilo znanja o ekologiji.	1,33

Tudi vodje programa Elektrotehnik računalništva se v največji meri (in v enakem vrstnem redu) strinjajo s trditvami kot vodje programa Predšolska vzgoja, da sta obsega praktičnega usposabljanja z delom in praktičnega pouka ($M=3,00$) ustrezna, da predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica ($M=2,67$) in da sta nabor in obseg strokovnih modulov ustrezna ($M=2,33$). Deloma ($M=2,00$) se strinjajo, da bi v predmetniku lahko bilo več znanja o podjetništvu, varovanju zdravja in varnosti pri delu ter, da se v njem premalo upoštevajo razvojni trendi in vizije. V najmanjši meri se strinjajo oziroma se sploh ne strinjajo, da bi bil predmetnik preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe, da bi bil v njem premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj ($M=1,67$) ter, da bi lahko vseboval več znanja o ekologiji ($M=1,33$). Gledano v celoti (čeprav samo na podlagi mnenj treh vodij) je predmetnik za program Elektrotehnik računalništva srednje dobro postavljen.

3.3.4. Ocena predmetnika izobraževalnega programa poklicnega tečaja Prometni tehnik

Oceno predmetnika za program Prometni tehnik je podal le en vodja izobraževanja, kateri se je popolnoma strinjal (ocena 4), da je predmetniku premajhen poudarek znanjem, ki jih terja moderni razvoj. Strinjal (ocena 3) se je, da so obsegi praktičnega pouka, praktičnega usposabljanja z delom in izbranih strokovnih modulov ustrezni ter, da se v predmetniku premalo upoštevajo razvojni trendi in vizije. Deloma se je vodja strinjal (ocena 2), da predmetnik v celoti ustreza potrebam poklica, da je preveč naravnana na trenutne poklicne potrebe, da bi v njem lahko bilo več znanja o podjetništvu in ekologiji. Vodja se sploh ni strinjal, da bi lahko predmetnik vseboval več vsebin s področja varovanja zdravja in varnosti pri delu.

3.3.5. Priprava novih izobraževalnih programov poklicnega tečaja

Vodje izobraževanja v obliki poklicnih tečajev smo vprašali, če na katerih področjih oziroma katere poklicne tečaje pogrešajo, in predlagajo, da se pripravijo. Predlagali so naslednje izobraževalne programe:

- Aranžerski tehnik
- Elektrotehnik,
- Farmaceutski tehnik,
- Gradbeni tehnik,
- Kozmetični tehnik (3 vodje),
- Logistični tehnik (3 vodje),
- Strojni tehnik (2 vodji),
- Tehnik zdravstvene nege (4 vodje),
- Varnostni tehnik (2 vodji),
- Poklicni tečaji iz SPI programov npr. trgovec, administrator.

Dve vodji sta izrazili potrebo po prenovi programov:

- *Pričakujemo prenovo programa Ekonomski tehnik.*
- *Prenovljen program na področju računalništva, kot je program Tehnik računalništva (SSI).*

En vodja pa je dejal, da »naj to povedo delodajalci«.

Nazadnje so kot dodatek k vprašalniku štiri vodje dopisali še:

- *Poklicni tečaj je dobra zamisel in se ga splača podpreti in razvijati. Potrebno bi bilo mogoče ločiti gimnazijce od kandidatov iz srednjih strokovnih šol. Mogoče za slednje podaljšati šolanje na leto in pol in pristop k maturi februarja. Kot drugo pa bi bilo dobro premisliti mehanizme, ki bi preprečili prijavljanje zaradi statusa. Predlagam kazni za delodajalce, ki zaposlijo kandidata s poklicnim tečajem, ki seveda ne obiskuje redno pouka.*
- *Poklicni tečaj naj bo namenjen zgolj gimnazijcem, vse ostalo naj bodo prekvalifikacije.*
- *Uspešno delo še naprej!*

- *Z letošnjim šolskim letom smo začeli prvič izvajati izobraževanje v obliki poklicnega tečaja (Predšolska vzgoja). S programom smo zadovoljni, pogrešamo več informacij za PUD (napotki, obrazci itd.).*
- *Želeli bi več konkretnih navodil za izvajanje PUD.*

4. ZAKLJUČEK

S spremljavo smo poskušali odgovoriti predvsem na vprašanje, kako so poklicni tečaji zaživel v praksi in v manjšem delu, kaj izvajalci menijo o njihovi zasnovanosti.

Trenutno je sprejetih in objavljenih 8 programov poklicnega tečaja: Ekonomski tehnik, Predšolska vzgoja, Gastronomija in turizem, Elektrotehnik računalništva, Medijski tehnik, Prometni tehnik, Farmaceutski tehnik in Tekstilni tehnik (6 od teh še ni kreditno vrednotenih). V razpisih za dijake in odrasle se pojavljajo 4 programi: Ekonomski tehnik, Predšolska vzgoja, Gastronomija in turizem ter Elektrotehnik računalništva, občasno tudi Prometni tehnik, pred leti Medijski tehnik. Lahko vidimo, da je dejanska ponudba poklicnih tečajev skromna in tako ne predstavlja resne alternative drugim oblikam strokovnega izobraževanja. Če pogledamo število maturantov, je svetla izjema le program Predšolska vzgoja, kjer število uspešnih maturantov z opravljenim poklicnim tečajem predstavlja skoraj polovico vseh maturantov.

Letno se v poklicne tečaje vpiše okoli 400 dijakov in od 300 do 800 odraslih. Število prijav dijakov v manjši meri presega število prostih razpisanih mest samo pri programu Predšolska vzgoja, pa še tu se je zanimanje dijakov v zadnjem šolskem letu zmanjšalo. Pri programih Ekonomski tehnik in Elektrotehnik računalništva razpisana mesta občutno presegajo zanimanje dijakov. Vpis se je sicer po letu 2006 povečal za 40%. Deloma zaradi programa Ekonomski tehnik in deloma zaradi takrat novorazpisanega programa Gostinski tehnik. Največ vpisa ima program Ekonomski tehnik in predstavlja kar 2/3 celotnega vpisa. Število vpisnih mest za odrasle narašča: od 701 v šolskem letu 2005/07 do 1685 v šolskem letu 2010/11. V programe poklicnega tečaja se večinoma vpisujejo ženske (okoli 80%) in mladi stari do 25 let (okoli 60%).

V povprečju ima 60% vpisanih opravljeno splošno ali poklicno maturo. Dva poglavitna razloga za vpis kandidatov sta, po mnenju vodij izobraževanja, dokončanje srednje šole in prekvalifikacija, prisotna pa je tudi namera po zadržanju statusa dijaka (25%).

Skupno poklicni tečaj uspešno zaključi okoli 80% vpisanih, vendar so odrasli v tej obliki izobraževanja bolj uspešni (85%) kot dijaki (40%). Velik del dijakov konča šolanje v drugem letu. Čez 60% odraslih je letnik v šolskem letu 2009/10 zaključilo z odličnim (32,8%) ali prav

dobrim (31,4%) uspehom, 18% je bilo dobrih in le 13,6% neocenjenih. Pri dijakih je stanje ravno obratno, saj je bilo kar 39,3% dijakov neocenjenih in 23,3% nezadostnih. Največ tistih, ki so bili uspešni, je 19,5% in sicer z dobrim uspehom. Vidimo, da odrasli resneje pristopijo k izobraževanju v obliki poklicnega tečaja.

Delež uspešnih kandidatov poklicnega tečaja na poklicni maturi se giblje okoli 96%, medtem ko je delež uspešnih vseh na poklicni maturi okoli 85%. Po mnenju vodij izobraževanja so razlogi za boljši uspeh večja motivacija za delo in učenje, večja zrelost kandidatov, večja predhodno pridobljena količina splošnega znanja, boljše predhodno znanje ter večja koncentracija strokovnih znanj v enem letu. Z delom kandidatov so vodje v povprečju zadovoljni. Po njihovem mnenju si kandidati po zaključku poklicnega tečaja želijo nadaljevati šolanje na visoki šoli (50%), se zaposliti (40%) in opraviti še splošno maturo ter potem nadaljevati šolanje (10%).

Na drugi del vprašanja, ki se nanaša na zasnovanost programov poklicnega tečaja, smo odgovorili v tretjem delu ugotovitev, kateri se nanaša na mnenje vodij o predmetniku. Iz podanih ocen smo ugotovili, da so predmetniki dobro postavljeni in sicer najboljše za program Ekonomski tehnik, sledi Predšolska vzgoja in Elektrotehnik računalništva. Predmetnik za program Prometni tehnik je ocenjeval le en vodja.

Tokratne sklepne ugotovitve se v bistvenem ne razlikujejo od ugotovitev v Poročilu o spremljanju izvajanje izobraževalnih programov poklicnega tečaja iz leta 2002. Programske so bile v prenovljenih programih sicer odpravljene nekatere pomanjkljivosti. Še vedno pa ni ustrezne ponudbe, število dijakov pa je deloma odvisno od ustrezne ponudbe drugih oblik šolanja po srednji šoli. Izjema je program Predšolska vzgoja.

5. LITERATURA IN VIRI

- Izhodišča za pripravo izobraževalni programov nižjega in srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega izobraževanje (2001). Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Izhodišča za pripravo izobraževalni programov poklicnega tečaja (1997). Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Čater, A. (2002). Poročilu o spremljanju izvajanje izobraževalnih programov poklicnega tečaja. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
- Letno poročilo za poklicno maturo 2006. Ljubljana: RIC. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ric.si/poklicna_matura/statisticni_podatki.
- Letno poročilo za poklicno maturo 2007. Ljubljana: RIC. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ric.si/poklicna_matura/statisticni_podatki.
- Letno poročilo za poklicno maturo 2008. Ljubljana: RIC. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ric.si/poklicna_matura/statisticni_podatki.
- Letno poročilo za poklicno maturo 2009. Ljubljana: RIC. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.ric.si/poklicna_matura/statisticni_podatki.
- Sagadin, J. (1993). Poglavlja iz metodologije pedagoškega raziskovanja. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Spletna stran Ministrstva za šolstvo in šport. Srednješolski izobraževalni programi. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/srednjesolsko_izobrazevanje/programi_v_ss/.
- Spletna stran Ministrstva za šolstvo in šport. Vpis v srednje šole. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/srednjesolsko_izobrazevanje/vpis_v_srednje_sole.
- Spletna stran Ministrstva za šolstvo in šport. Centralne obdelave. Pridobljeno septembra 2010 na spletnem naslovu <https://kokra1.mss.edus.si/COMZ/centralneobdelave.aspx>.
- Vmesno maturitetno poročilo o poklicni maturi 2010. Ljubljana: RIC.
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Ur. l. RS, št. 79/06).